

MIETE DELANGHE.

Onze lokale "toveresse".

Iedere gemeente, hetzij stad of dorp, kon vroeger bogen op een schapenherder of een oude vrouw, die een beetje de zwarte kunst verstonden. Er is dus geen geldige reden, opdat Oostende h  r "toveresse" niet zou gehad hebben. We bezaten dan ook werkelijk, een halve eeuw geleden, onze eigen tovenares...

Ze heette Miete Delanghe.

We moeten ootmoedig bekennen dat we haar persoonlijk niet gekend hebben. Is dit misschien de reden waarom onze "toveresse" ons des te meer steeds gepuzzeld en geboeid heeft? Zodat we ten slotte erin gelukt zijn haar postume levensloop in brede trekken op te tekenen...

Miete Delanghe was, zoals Meester Huyghe van Virginie Loveling, lang en mager. En zoals veel lange mensen liep ze een tikje voorover gebogen. Ze had een hoekig gezicht en plat getrokken zwart haar. Neen, ze had volstrekt niets van de lelijke, grimmige heks, die we gewoonlijk op sommige prentjes over sprookjes te zien krijgen. Integendeel, Miete Delanghe was in-proper en net, alhoewel schamel gekleed. En niet alleen waren haar sjofele kleren steeds zorgvuldig gewassen, hersteld en in stijve plooien gestreken, doch ook haar armtierig woninkje werd energiek geschrobd, geschuurd en zindelijk onderhouden...

Haar huisje was waarachtig schamel. Ze woonde in het derde krot van de(n) "Est-Iempas". Eigenlijk heette de slop "Impasse de l'Est" op het Frans naambordje van het steegje. Dat zegt u wellicht niet veel? Want het gangetje bestaat sinds lang niet meer. Het lag in de Ooststraat, recht over het grote huis van M. Pede, bij de "Zwinemarkt", alias het huidige Visserplein...

De Iempas was niet eens bestraat. Waarom zou het eigenlijk? Het kon amper toegang verlenen aan een smal bakkers- of melkkarretje...

Doch we moeten over onze "toveresse" spreken en niet over oude vrouwtjes, die met dozijnen in die tijd te Oostende rondliepen.

Miete Delanghe was de weduwe van een verdronken visser. En, kijk eens, het was juist door de vissers dat ze het meest geweerd, gevreesd en geschuwd werd als de pest. Waarom? Ik vraag het u, ja, waarom? Eenvoudig omdat men haar verdacht de zwarte kunst te verstaan of, erger, met de duivel om te gaan...

En we stellen onmiddellijk de vraag: was Miete Delanghe werkelijk en waarachtig een tovenares?

De geschiedenis leert en maant ons aan uiterst voorzichtig te zijn nopens dergelijke kittelachtige vraagstukken. Werd Jeanne d'Arc eertijds niet levend verbrand wegens ketterij, om eeuwen nadien als heilige verklaard, geëerd en geloofd te worden? We hebben dus voorzichtigheidshalve, in 't geniep, die Jungfrau von Orleans van Schiller, Joan d'Arc van Bernard Shaw, ja, zelfs Jeanne au Bûcher van Paul Claudel herlezen om ons voor te lichten... En het proces van Miete Delanghe als tovenares te durven aanpakken...

We hebben dus een zeer groot aantal oude Oostendenaars ondervraagd, die Miete gekend hebben. Getuigen die honderd per cent geloofwaardig, eerlijk en oprecht waren...

En ziehier wat we zoal vernomen hebben:

— Toen ik nog een snotaap was van een jaar of tien, zo vertelde onze zes en tachtigjarige vriend Alfons M..., ging ik dikwijls 's avonds door het venstertje loeren van Miëte Delanghe. En wat zag ik? Miëte zat bij haar tafeltje, waarop een brandende kaars pinkte. Ze prikte de kaars telkens met een lange stopnaald terwijl haar lippen bewogen, alsof ze toverwoorden prevelde of mummelde. Ze was alsdan aan het "tieketekken", zoals men dat prikken noemt bij ons... Zonder twijfel bezwoer of "begokkelde" ze iemand op dat ogenblik?... Dat heb ik waarachtig gezien, meneer! En meer dan eens...

Dat Miëte zonder enige twijfel de mensen kon "begokkelen", daaraan twijfelden de meeste Oostendenaars, te dien tijde, geen asempje. Amper een paar maanden geleden, vertelde een oude scheepstimmerman, oud geboor van Miëte, ons het volgende:

— Niemand hield er aan Miëte Delanghe in zijn huis te ontvangen. Ik had echter een probaat middel uitgevonden om haar buiten te houden. Inderdaad, ik had een kruis in zout onder het voetmatje gestrooid. Welnu, Miëte heeft, 'k weet niet hoeveel keren, getracht binnen te komen. Doch "noois-jamais" kon ze over de mat geraken, niettegenstaande alle moeite ze ook deed. Het zweet rolde haar over de wangen, doch binnen kon ze niet. Neen, man!...

We brachten destijds ook dikwijls onze stappen naar het Godtschalck Instituut, het Oostendse rustoord voor oude vissers en zeelieden. Ik vroeg eens of er ook iemand was die zich iets of wat over Miëte Delanghe herinnerde?

Miëte Delanghe? Was me dat nu ook een vraag... Moa, nateurlik!... Allen, hoort u, alle Oostendse vissers hier tegenwoordig hadden Miëte Delanghe gekend... En uit het geharrewar der babbelzieke oudjes, hebben we het volgende kunnen ordenen en sintetiseren:

— Miëte Delanghe treuzelde bij voorkeur graag rond het dok waar de sloepen vroeger gewoonlijk aanlegden.

Enfin, van af de "Permanensje" tot aan de "débarcadère" ... Nochtans werd haar verschijning steeds met een tikje ongemak, zo niet met heimelijke vrees betracht. Miete had immers een koude, doordringende zwarte blik, een onnatuurlijk starogen, dat de mensen verbijsterde. Zoals ik het zeg! Ze vroeg echter niets. Want ze bedelde nooit. En toch gaf de stuurman van elke aankomende sloep haar dadelijk en vlug een "poosje" vis, opdat ze spoedig zou heengaan ... Indien de schipper verzuimde haar met een "kliksje" vis te bedenken, mummelde ze binnensmonds enkele onverstaanbare woorden. Een stille verwensing, zonder twijfel. Ze "begokkelde" aldus de schipper, die zonder enige twijfel schade aan korretuig of ergere onspoed nog oplopen zou. Daaraan twijfelde trouwens niemand ...

Doch wat deed Miete met al die vis? Want het spreekt vanzelf dat de vrouw die niet alleen kon verbruiken. Welnu, Miete had enkele goedhartige klanten die, meer uit liefdadigheid dan anders, de overtollige vis afnamen. De vrouw moest immers leven ...

Het zij echter gezegd dat Miete Delanghe de vissers trachtte schadeloos te stellen voor de haar geschonken vis?

Hoezo?

Welnu — maar dat moet strikt onder ons blijven — Miete wist dat de vissers weleens graag tee dronken. Geen linde- of "kamilleblom"-tee, wel te verstaan. Doch echte Engelse of liever Chinese tee. Was haar man geen visser geweest? Miete ging dus, vroeg in de morgen, geregeld de afvalbakken van het hotel Osborne en andere hotels onderzoeken en "viste" er de gebruikte tee uit, die ze dan zorgvuldig waste en drogen liet ... Ze schonk alsdan deze herwonnen tee aan de vissers. Of nu onze vissers deze tweedehands tee werkelijk verbruikten, zal ik niet verzekeren. Doch niemand durfde weigeren ...

Hoe wij dit zo precies weten?

Indirekt van Miete De Klodde, die tussenin de twee oorlogen in de eerbiedwaardige ouderdom van diep in de

tachtig overleed. Eertijds had Miete De Klodde om zo te zeggen een vaste "post" als "passieve" bedelares bij het hoger genoemd hotel Osborne, zodat zij honderde en honderde keren ooggetuige was van de vreemde doening van Miete Delanghe... Wij vernamen deze bijzonderheden van een onzer beste vrienden, bij wie de dochter van Miete De Klodde jaren en jaren als werkvrouw diende...

En over werkvrouwen gesproken, kennen wij een ander oud vrouwtje, dat Miete Delanghe "parteklier" goed gekend heeft.

— Zodat je bijna je ganse lang leven als "kuusschege" gediend hebt, Lisaatje, enne... Miete Delanghe dikwijls ontmoet hebt?

— 't Is te zeggen, menère, dat ik eerst lange tijd kindermeisje geweest ben bij de familie X..., van de Ooststraat. En het was me streng verboden met de "siesje" en de andere kleine kinderen op het "voorland" (trottoir) bij den Est-iempas te wandelen. Want hoe het kwam weet ik niet, maar Miete Delanghe voelde zich onafwendbaar aangetrokken tot de kleine kinderen. En Miete had dan de gewoonte de kinderen opvallend lang en vreemd te bekijken zonder een woord te spreken. Eén ding is zeker: ze kon de kinderen "begokkelen". Want daags nadien kregen ze alvast de een of andere ziekte: mazelen, kinkhoest, oorlap, uitslag enz.

Och, we zouden aldus heel de avond over "die aardige dingen" betreffende Miete Delanghe kunnen vertellen...

— Maar, als we u vragen mogen, welk is uw persoonlijke mening over Miete Delanghe of liever over haar geheime kennis van de zwarte kunst, toverij enz.? Welnu, ik denk... Doch, neen, ik verkies te zwijgen als een graf. Immers we begonnen dit opstel met de bewering dat ieder dorp, iedere gemeente vroeger hun eigen schaapherder of tovenares bezaten... En kan ik zo maar klakkeloos en goedgunstig mijn eigen geboortestad beroven van haar gepatenteerde "toveresse"?...